

Kestävämpää joulua

Kainuun Sanomat
26.11.2015

EILA KILPELÄINEN/ARKISTO

NÄKÖKULMA

Anu Koskela

Joulu on suomalaisten tärkein vuotuisjuhla. Nykyinen joulu on peräisin 1800-luvun kaupungissa asuvien säätyläisten joulusta. Koti haluttiin koristella, joulukuusi tuotiin sisälle ja siihen hankittiin koristeet Saksasta. Kuusi sai tuolloin oksilleen myös kynttilät.

Monet nykyiset jouluruuat ja leivonnaiset saivat paikkansa jo tuon ajan säätyläisjoulussa. Joulupukki tuli kotiin antamaan lahjoja. Joulupukki tosin oli tuohon aikaan vielä ankara kasvattaja, sillä lasten tuli olla kilttejä koko vuoden, että lahjoja tuli jouluna. Maalliset joulu-laulut myös yleistyivät.

1950-luvulla joulu oli jo levinnyt kaikkiin yhteiskuntaluokkiin ja sen suosio vain kasvoi elintason noustessa. Joulu on nykyisin yltäkyläinen juhla, siihen kulutetaan noin 500 euroa jokaista suomalaista kohden.

Joululla on myös kääntöpuoli: se on toisille kulutusjuhlan huipentuma, toisille piinaa, jota maksetaan pitkälle seuraavan vuoden puolelle.

Ja on myös niitä, jotka eivät pysty ollenkaan viettämään joulua ainakaan sellaisena kuin se meille näyttää mainoksissa ja mediakuvissa.

SANA KESTÄVÄ VIITTAA kestävään kehitykseen. Gro Harlem Brundtlandin johtaman komission raportissa vuonna 1987 se määritellään kehitykseksi, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omia tarpeitaan.

Meidän tulisi elää nyt niin, että myös seuraavat sukupolvet pystyisivät elämään maapallolla. Jääkö seuraaville sukupolville mitään?

Tarpeet ovat tällä hetkellä suunnattomat ja luonnonvarat hupenevat koko ajan. Tällä hetkellä tarvitaan jo 1,5 maapalloa ihmisten tarpeiden tyydyttämiseen.

Jos kaikilla maapallon ihmisillä olisi suomalaisten elintaso, tarvitsimme jo noin 4 maapalloa. Suomi on tässäkin asiassa yksi maailman parhaista. Tosin rikkaiden arabimaiden elintasolla tarvittaisiin jo 12 maapalloa.

SUOMALAISET KÄYTTÄVÄT luonnonvaroja 40000 kg asukasta kohden vuodessa. Tähän on laskettu tavaroiden ja palvelujen koko elinkaareen käytetyt luonnonvarat. Puhutaan materiaalijalanjäljestä.

Kestävä käyttö olisi vain 8000 kg asukasta kohden vuodessa. Suo-

Me suomalaiset elämme jatkuvaa joulujuhlaa.

Yli miljardi ihmistä elää äärimmäisessä köyhyydessä.

malaisten materiaalijalanjäljestä tekee suuren kylmä ilmastomme ja pitkät välimatkat.

Silti voi sanoa, että me suomalaiset elämme jatkuvaa joulua. Yli miljardi ihmistä elää äärimmäisessä köyhyydessä eli alle eurolla päivässä ja vajaa 2,5 miljardia ihmistä 1,5 eurolla päivässä.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN osa-alueet eli taloudellinen, ekologinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen kestävä kehitys on otettava huomioon niin paikallisesti kuin myös globaalisti.

Usein taloutta pidetään kestävyuden ylläpitävänä tekijänä. Talous ei pysy kuitenkaan pidemmän päälle pystyssä ilman muita tekijöitä, joista tärkein on ekologinen kestävä kehitys eli luonnon huomioon ottaminen.

Liiallinen luonnonvarojen kulutus aiheuttaa seuraamuksia. Fossiilisten luonnonvarojen (mm. öljy ja kivihiili) käyttö aiheuttaa kasvihuoneilmion eli ilmasto lämpenee. Seuraukset näkyvät kuivuutena ja aavikoitumisena, toisissa paikoissa taas tulvina ja hirmumyrskyinä.

Ylikulutus näkyy myös luonnon monimuotoisuuden vähenemisenä, tästä esimerkkinä viljelymaiden lisääminen sademetsien ekosysteemien kustannuksella.

MAAPALLON IHMISSISTÄ suurimman taakan kantavat köyhien maiden asukkaat, ja erityisesti näiden maiden heikoimmissa asemissa olevat eli naiset ja tytöt.

Naiset vastaavat veden ja polttopuiden hausta, ruuanlaitosta ja usein myös viljelyksistä. Vettä ja puita voi joutua hakemaan aina vain kauempaa ja kauempaa. Luonnonvarojen kohtuuton käyttö lisää myös jäteongelmia ja ilmansaasteita (esimerkiksi rikkipäästöt ja pienhiukkaset).

Jättemäärät kasvattavat kaatopaikkoja, ja kaatopaikat tuottavat metaania, joka on hiilidioksidin ohella ilmaston lämpenemistä aiheuttava kaasu.

Suomessa metaani saadaan kaatopaikoilta jo suurelta osin hyötykäyttöön, mutta useissa maissa se on vielä ongelma. Kaatopaikat ovat myös terveyden kannalta vaarallisia paikkoja.

Usein näkee kuvia, joissa köyhien maiden lapset työskentelevät kaatopaikalla.

KIRJOITTAJAN mielestä ylenmääräistä kulutusjuhlaa parempi on antaa joululahja vähävaraisille.

KESTÄVÄ KEHITYS on myös sitä, että yksilö ottaa vastuun omista valinnoistaan. Tärkeää olisi kulutuksen vähentäminen tai kohtuullistaminen.

Se voidaan toteuttaa ostotottumuksia muuttamalla. Ostetaan mieluummin laatua kuin määrää.

Ehkä löydänkin tarvitsemani viljapaidan kirpputorilta?

Lisäksi kannattaa seurata sähkö-, vesi- ja jätelaskuja. Voisinko säästää mahdollisesti energiaa ja vettä? Voisinko säästää lajittelemalla jätteet?

KÄVELY, PYÖRÄILY ja kimppakyydit säästävät luonnonvaroja. Voidaan suosia myös kotimaan matkailua. Myös asunnon neliömäärää voi miettiä – voisinko asua pienemmässä?

Omat pieniltä tuntuvat säästöt ovat isommassa mittakaavassa suuria säästöjä.

JUHLANA JOULU on tunnelmallinen perheen juhla, jolloin annetaan lahjoja pyyteettömästi. Suomalaiset haluavat jouluna jakaa hyvää.

Vuonna 2014 lahjoitettiin esimerkiksi Pelastusarmeijan joulupatoihin lähes miljoona euroa. Myös köyhien maiden lapsia muistettiin, suosituimmat eettiset lah-

jat liittyivät koulutukseen eli lahjoitettiin varoja ammatin hankkimiseen ja koulupukuun.

Annetaan oikealle joululle mahdollisuus – vietetään se vähemmällä kuluttamisella. <3

Kirjoittaja on Kainuun jätehuollon kuntayhtymän neuvoja

KIRJOITA MEILLE

Osoite: Kainuun Sanomat

Toimitus, mielipiteet

PL 150, 87101 Kajaani

Sähköposti: ks.mielipiteet@kainuunsanomat.fi

Pituudet: Kirjoita tiiviisti.

Milipidekirjoitus saa olla välilyönteinen enintään 3200 merkkiä., Näkökulma n. 5000 merkkiä pitkä.

Omalla nimellä: Tekstit julkaistaan kirjoittajan nimellä. Nimimerkillä vain poikkeustapauksissa. Tekstareissa nimi-merkki on sallittu.

Yhteystiedot: Teksteihin on liitettävä kirjoittajan osoite ja puhelinnumero. Pelkkä sähköpostiosoite ei riitä.

Kestävämpää joulua

NÄKÖKUUMA

Anu Koskela

Joulu on suomalaisten tärkein vuorokausi. Nykyinen joulu on peräti 1800-luvun kaupungissa asuneiden säätyläisten joulusta. Kori haittiin koristella, joulukuusi tuotiin sisälle ja siihen hankittiin koristeet Sakasta. Kruusi sai tuolloin oksilleen myös kynttilät.

Monet nykyiset joulutavat ja leivonnaiset saivat paikkansa jo tuon ajan säätyläisjouluissa. Joulupukki tuli kotiin antamaan lahjoja. Joulupukki tosin oli tuohon aikaan vielä ankara kasvattaja, sillä lasten tuli olla kilttejä koko vuoden, että lahjoja tuli jouluna. Maalliset joululaulut myös yleistyivät.

1950-luvulla joulu oli jo levinnyt kaikkien yhteiskuntaluokkiin ja sen suosio vain kasvoi elintason noustessa. Joulu on nykyisin yltäkylläinen juhla, siihen kulutetaan noin 500 euroa jokaisesta suomalaista kohden.

Joululla on myös kääntöpuoli: se on toisille kulttuurin huipentuma, toisille piinaa, jota maksetaan pitkälle seuraavan vuoden puolelle. Ja on myös niitä, jotka eivät pysty ollenkaan viettämään joulua ainakaan sellaisena kuin se meille näyttäytyy mainoksissa ja mielikuvin.

SANA KESTÄVÄ VITTTAA kestävään kehitykseen. Gro Harlem Brundtlandin johtaman komission raportissa vuonna 1987 se määriteltiin kehitykseksi, joka tyydyttää nykyhetken tarpeet viemättä tulevilta sukupolvilta mahdollisuutta tyydyttää omia tarpeitaan.

Meidän tulisi elää nyt niin, että myös seuraavat sukupolvet pystyisivät elämään maapallolla. Jääkö seuraaville sukupolville mitään?

Tarpeet ovat tällä hetkellä suunnattomat ja luonnonvarat huipenevat koko ajan. Tällä hetkellä tarvitaan jo 1,5 maapalloa ihmisten tarpeiden tyydyttämiseen.

Jos kaikilla maapallon ihmisillä olisi suomalaisten elintaso, tarvitsimme jo noin 4 maapalloa. Suomi on tässäkin asiassa yksi maailman parhaista. Tosin rikkaiden arabimaiden elintasolla tarvittaisiin jo 12 maapalloa.

SUOMALAISET KÄYTTÄVÄT luonnonvaroja 40 000 kg asukaasta kohden vuodessa. Tähän on laskettu tavaroiden ja palvelujen koko elinkaaren käytetyt luonnonvarat. Puhutaan materiaaliarvoista. Kestävä käyttö olisi vain 8000 kg asukaasta kohden vuodessa. Suo-

Me suomalaiset elämme jatkuvaa joulujuhlaa.

Yli miljardi ihmistä elää äärimmäisessä köyhyydessä.

malaisten materiaaliarvoiltaan tekke suuren kylmän ilmastomme ja pitkät välimatkat.

Silti voi sanoa, että me suomalaiset elämme jatkuvaa joulua. Yli miljardi ihmistä elää äärimmäisessä köyhyydessä eli alle eurolla päivässä ja vajaa 2,5 miljardia ihmistä 1,5 eurolla päivässä.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN osa-alueet eli taloudellinen, ekologinen sekä sosiaalinen ja kulttuurinen kestävä kehitys on otettava huomioon niin paikallisesti kuin myös globaalisti. Uusin taloutta pidetään kestävyden ylläpitävänä tekijänä. Talous ei pysy kuitenkaan pidemmän päälle pysyvässä ilman muita tekijöitä, joista tärkein on ekologinen kestävä kehitys eli luonnon huomioon ottaminen.

Liiallinen luonnonvarojen kuluutus aiheuttaa seuraamuksia. Fossiliilien luonnonvarojen (mm. öljy ja kivihiili) käyttö aiheuttaa kasvihuoneilmiön eli ilmastojäähtymistä. Seuraukset näkyvät kuivuutena ja aavikoitumisena, toisissa paikoissa taas tulvina ja hirmumyrskyinä.

Ylikulutus näkyy myös luonnon monimuotoisuuden vähenemisenä, tästä esimerkkinä viljelymaiden lisääminen sademetsien ekosysteemien kustannuksella.

MAAPALLON IHMISSÄ suurimman taakan kantavat köyhien maiden asukkaat, ja erityisesti näiden maiden heikoimmassa asemassa olevat eli naiset ja tytöt.

Naiset vastaavat veden ja polttopuiden hausta, ruuanlaitosta ja usein myös viljelyksistä. Vettä ja puita voi joutua hakemaan aina vain kauempana ja kauempana. Luonnonvarojen kohtuuton käyttö lisää myös jätteen määrää ja ilmansaastetta (esimerkiksi rikkipäästöt ja pienhiukkaset).

Jätettä ei kasvatettavat kaatopaikoja, ja kaatopaikat tuottavat metaanin, joka on hiilidioksidin ohella ilmaston lämpenemistä aiheuttava kaasu.

Suomessa metani saadaan kaatopaikoilta jo suurelta osin hyötykäyttöön, mutta useissa maissa se on vielä ongelma. Kaatopaikat ovat myös terveyden kannalta vaarallisia paikkoja.

Usein näkee kuvia, joissa köyhien maiden lapset työskentelevät kaatopaikalla.

ELLA KILPELÄINEN/ARKISTO

KIRJOITTAJAN mielestä ylemmäjärjestä kulttuurijuhlaa parempi on antaa joululahja vähävaraisille.

KESTÄVÄ KEHITYS on myös sitä, että yksilö ottaa vastuun omista valinnoistaan. Tärkeää olisi kulttuurisen vähentämisen tai kohtuullistamisen.

Se voidaan toteuttaa ostotutunnuksia muuttamalla. Osoiteaan mieluummin laatua kuin määrää.

Ehkä löydänkin tarvitsemiini viljapaidan kirpputorilta?

Lisäksi kannattaa seurata sähkö-, vesi- ja jäteaskuja. Voisinko säästää mahdollisesti energiaa ja vettä? Voisinko säästää lajittelamalla jätteet?

KÄVELY, PYÖRÄILY ja kimpapakyydit säästävät luonnonvaroja. Voidaan suosia myös kotimaan matkailua. Myös asunon neliomäärä voi miettiä – voisinko asua pienemässä?

Omat pienillä tunnutvat säästöt ovat isommassa mittakaavassa suuria säästöjä.

JUHLANA JOULU on tunneilmiön perheen juhla, jolloin annetaan lahjoja pyyteettömästi. Suomalaiset haluavat jouluna jakaa hyvää.

Vuonna 2014 lahjoitettiin esimerkiksi Pelastusarmeijan jouluaputoihin lähes miljoona euroa. Myös köyhien maiden lapsia muutettiin, suosituimmat eettiset lah-

jat liittyvät koulutukseen eli lahjoitettiin varoja ammatin hankkimiseen ja koulupukun.

Annetaan oikealle joululle mahdollisuus – vietetään se vähemmällä kuluttamisella. <3

Kirjoittaja on Kainuun jätteenhuollon kuntajähtymän neuvvoja

KIRJOITA MEILLE

Osoite: Kainuun Sanomat

Toimitus, mielipiteet
PL 150, 87101 Kajaani

Sähköposti: ks.mielipiteet@kainuusanomat.fi

Pituated: Kirjoita tiiviisti.

Milipidekirjoitus saa olla välilyönteineen enintään 3200 merkkiä. Näkökuuma n. 5000 merkkiä pitkä.

Omalta nimeltä: Tekstit

julkaistaan kirjoittajan nimellä. Nimimerkillä vain poikkeustapauksissa. Tekstareissa nimi merkki on sallittu.

Yhteystiedot: Tekstien on liitettävä kirjoittajan osoite ja puhelinnumero. Pelkkä sähköpostiosoite ei riitä.

TEKSTARIIT

● Näyttelijä Häkkanen pisti kirjoituksessaan Pariisin verilöylyn ja yleensä terrorismin USA:n piikkiin. Saddamin aikaista Irakin historiaa jo silloin lukeneena voi sanoa että Häkkanen ajaa aarteensa voimalla liikkua kiitdyttään mutkat pahoin suoriksi. Syyt on paljon moninaisemmat, mutta se on tutkijoille vähintäänkin kirjan mittainen selonteko se. Näin on nähty

● Vuosien varrella lenkkeilelessäni olen nähnyt satamäärin hinnassa olevia koiria parkomassa kävelytielle, mutta en yhtään kertaa ole nähnyt taluttajan keräävän jätöksiä. Kummallista kun se lakkin... Isomman koiran pysyvä tönäsemään luiskaan asialle, ettei ihan keskelle kävelytieltä. Van turhaa tämä. *Lenkkarit paskassa*

● Nimimerkki ”Yksi koiran uhr”: vastaavaa on tapahtunut täälläkin. Vieras koira piti tyttärsi kaksi kulkautta sitten, ja edelleen sama koira on usein lenkillä omistajansa kanssa. On kuulemma kiltti, mutten vaan äriisee. Koira ei saa purra ihmisiä!

● Montakohan prosenttia suomalaisista haluaa että metsässä kulkessa näkeä suden, minä en ainakaan halua. *Madalla asunut*

● Vai on Kankaveden aukiolot ajat sekavat. Höpö höpö. Miksi aurinko ei nouse ja laske samaan aikaan joka päivä, todella sekavaa.

● Tasapuolisuuden vuoksi paikolaisia myös Sodkannoon! Heillä on pitkäaikaisia kokemusta majoituksesta!

● Totta kae myös otetaan paikolese kotiin asumaan kun on kerran käsketty. Vae mitä....

● Milhin se tämä Suomi menee, lapset ei kehtaa käydä enää koulu, aikuiset makaa kortistossu ja pikkuiset vieetään varhaiskasvatukseen kun vanhemmat ei osaa, surullista ja huolestuttavaa.

LÄHETÄ TEKSTARIIT 15234

● Kirjoita alkuun KSVIESTI, siten välilyönti ja sen jälkeen mielipiteesi. Lähetä viesti numeroon 15234. Viestin enimmäismitta on 320 merkkiä. Viestin loppuun nimi tai nimimerkki. Viestin hinta on 0,70 euroa. Toimitus valitsee julkaistavat mielipiteet.